

Συνέντευξη Προέδρου ΣΒΕ κας Λουκίας Σαράντη στην Deal news

Ο βιομηχανικός κλάδος στο σύνολό του επηρεάστηκε σε σημαντικό βαθμό από τις αλληπάλληλες κρίσεις, με πιο πρόσφατη την ενεργειακή, η οποία εκτίναξε εκ νέου τα λειτουργικά κόστη. Ποια είναι η δική σας εικόνα για την κατάσταση που επικρατεί σήμερα;

Η βιομηχανία, παρά τις αλληπάλληλες κρίσεις, κατάφερε να αντέξει και να συνεισφέρει ουσιαστικά στην οικονομία της χώρας. Το γεγονός αυτό αποδεικνύει έμπρακτα την μεγάλη ανθεκτικότητα του κλάδου, αλλά και τις δυνατότητές του. Βεβαίως, η ενεργειακή κρίση εκτίναξε τα λειτουργικά κόστη όλων των επιχειρήσεων, όχι μόνο των βιομηχανικών. Ανάλογα με το βαθμό εξάρτησης και τη φύση της δραστηριότητάς τους, ορισμένοι οργανισμοί επηρεάστηκαν περισσότερο και άλλοι λιγότερο. Σήμερα θα λέγαμε ότι η κατάσταση έχει επανέρθει όπως πριν την ενεργειακή κρίση και αν υλοποιηθεί η αναβάθμιση του ηλεκτρικού μας δικτύου, που θα επιτρέψει τη δυναμική είσοδο των ΑΠΕ θα έχουμε ένα διπλό όφελος. Αφενός μια μεγαλύτερη ενεργειακή ανεξαρτησία απέναντι στις εξωγενείς κρίσεις και αφετέρου την ενίσχυση των ανταγωνιστικών δυνατοτήτων των βιομηχανιών.

Έχετε μιλήσει πρόσφατα και για τρομακτικές ελλείψεις σε εργατικό δυναμικό στην Ελλάδα. Πόσο μεγάλο είναι το πρόβλημα για τη βιομηχανία; Και ποια η θέση σας για το νέο κατώτατο μισθό;

Αυτήν την στιγμή το μεγαλύτερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν όλοι οι κλάδοι είναι οι τεράστιες ελλείψεις στο ανθρώπινο δυναμικό. Στο πλαίσιο αυτό, οι βιομηχανικές επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν μεγάλες δυσκολίες στην εξεύρεση και προσέλκυση κατάλληλου και εξειδικευμένου προσωπικού. Το γεγονός αυτό οφείλεται, μεταξύ άλλων θεμάτων, και στην απουσία ουσιαστικής σύνδεσης μεταξύ της εκπαίδευσης και των πραγματικών αναγκών της αγοράς εργασίας. Η επαναξιολόγηση του Εθνικού Συστήματος Εκπαίδευσης και Κατάρτισης είναι πλέον επιτακτική ανάγκη και ιδιαίτερα με δεδομένο ότι τα επαγγέλματα του μέλλοντος δεν έχουν ακόμα καταγραφεί από αυτό το σύστημα. Για το λόγο αυτό, εκπονήσαμε σε συνεργασία με την Deloitte και το Ινστιτούτο μας, το ΙΝΣΒΕ, μια ολοκληρωμένη μελέτη για αυτό ακριβώς το θέμα, η οποία καταλήγει στη διατύπωση 13 ρεαλιστικών, σύγχρονων και κυρίως αποτελεσματικών προτάσεων. Η μελέτη αυτή μπορεί να αποτελέσει ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο για την ουσιαστική διασύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας.

Στον ΣΒΕ πιστεύουμε ότι οι εργαζόμενοι είναι η καρδιά των επιχειρήσεών μας και η έμπρακτη στήριξή τους είναι για εμάς προτεραιότητα. Αναφορικά με τη διαμόρφωση του νέου κατώτατου μισθού, ο Σύνδεσμος έχει υποστηρίξει ότι η αύξησή του θα πρέπει να προσδιορίζεται με αντικειμενικά κριτήρια, λαμβάνοντας υπόψη τον πληθωρισμό και τις πραγματικές δυνατότητες της οικονομίας μας. Επιπλέον ο ΣΒΕ έχει προτείνει φορολογικές ελαφρύνσεις στους δικαιούχους του κατώτατου μισθού, ώστε να μην εξανεμιστεί από τις αυξήσεις σε είδη πρώτης ανάγκης και ενέργεια.

Διαπιστώσαμε τις προηγούμενες ημέρες, σε δυο περιπτώσεις, ότι δυστυχώς τα λουκέτα για την ελληνική βιομηχανία συνεχίζονται ακόμα και σήμερα, που τα πράγματα πηγαίνουν καλύτερα για την ελληνική οικονομία, αν και φυσικά δεν ζούμε την περίοδο που η μια μετά την άλλη οι εγχώριες βιομηχανίες έσβηναν τις μηχανές τους. Πόσο συμπτωματικό κρίνετε το πρόσφατο αυτό γεγονός;

Όντως έκλεισαν δυο μεγάλες επιχειρήσεις, αλλά θα πρέπει να σημειώσουμε ότι πρόκειται για μεγάλους πολυεθνικούς ομίλους. Το γεγονός αυτό με τη σειρά του εξηγεί σε ένα μεγάλο βαθμό τον στρατηγικό προσανατολισμό αυτών των οργανισμών, ο οποίος δεν περιορίζεται αυστηρά στα εγχώρια επιχειρηματικά δεδομένα και χαρακτηρίζεται από μια συνδυαστική θεώρηση αναφορικά με την παγκόσμια επιχειρηματικότητα. Άρα, θα πρέπει να εξετάσουμε την γενικότερη κατάσταση που επικρατεί στην Ευρώπη σε συνδυασμό με τα δεδομένα άλλων μεγάλων παικτών όπως η Αμερική και η Κίνα.

Είναι γεγονός ότι το περιβάλλον δραστηριοποίησης για τη βιομηχανία εντός ορίων ΕΕ γίνεται ολοένα και πιο δύσκολο. Χαρακτηριστική είναι η κατάσταση που παρατηρείται στην παραδοσιακά βιομηχανική δύναμη της Ευρώπης, τη Γερμανία, η οποία βιώνει τάσεις αποβιομηχανοποίησης. Φυσικά, αυτά τα δεδομένα συνδέονται άμεσα με το ετεροβαρές ισοζύγιο Ευρώπης – Αμερικής και Κίνας αναφορικά με τις δυνατότητες, τις ευκαιρίες και τα κίνητρα που προσφέρονται στις βιομηχανικές επιχειρήσεις. Ο στρατηγικός προσανατολισμός της ΕΕ, όπως αποτυπώνεται στο Green Deal και τους περιβαλλοντικούς στόχους που προβλέπει για το 2030 και το 2050, παρότι προάγει και εξυπηρετεί τον πολύ σημαντικό στόχο της αειφορίας, αφενός είναι δύσκολος και αφετέρου επιβαρύνει σημαντικά το λειτουργικό κόστος των βιομηχανικών επιχειρήσεων. Σε πολλές περιπτώσεις, το γεγονός τις εξωθεί να αναζητήσουν κάποιο άλλο περιβάλλον δραστηριοποίησης που θα είναι περισσότερο ανταγωνιστικό. Γνωρίζουμε ότι η Κίνα έχει ένα πολύ πιο ελαστικό πλαίσιο για τη βιομηχανία, ενώ οι ΗΠΑ προσφέρουν ένα πολύ φιλικό και θελκτικό πλαίσιο για τη λειτουργία των βιομηχανικών επιχειρήσεων. Επίσης, έχοντας θεσπίσει και το IRA (Inflation Reduction Act) παρέχουν σε πολλές επιχειρήσεις, ειδικά τις πολυεθνικές, επιπλέον κίνητρα για την μετεγκατάσταση τους εκεί.

Κατά γενική ομολογία, διαχρονικά, η συνεισφορά του βιομηχανικού κλάδου ποσοστιαία επί του ελληνικού ΑΕΠ δεν ήταν σχεδόν ποτέ αυτή που θα έπρεπε. Μοιραία ακούγονται φράσεις όπως π.χ. ότι η «βαριά βιομηχανία» της ελληνικής οικονομίας είναι ο τουρισμός ή και κατά καιρούς άλλοι κλάδοι. Κυριολεκτικά όμως η βιομηχανία είναι μια. Τα σημερινά, επικαιροποιημένα στοιχεία τα οποία έχετε τυχόν στη διάθεσή σας τι αναφέρουν πρώτον και δεύτερον γιατί συμβαίνει αυτό, τελικά, και πώς θα επιτευχθεί ο μίνιμουμ στόχος που κάποτε είχε τεθεί – αν θυμάμαι καλά, για να φτάσει η βιομηχανία στο 20% του ΑΕΠ;

Η ελληνική βιομηχανία μπορεί να αποτελέσει την αξιόπιστη δύναμη πάνω στην οποία μπορεί να στηριχθεί σταθερά η οικονομία μας, αλλά θα σας έλεγα και η κοινωνία μας. Ο λόγος για τον οποίο υποστηρίζουμε διαχρονικά την επανατοποθέτηση της βιομηχανίας στο επίκεντρο της αναπτυξιακής διαδικασίας είναι απλός: η βιομηχανία αποτελεί τον κατεξοχήν τομέα της οικονομίας που μπορεί να προσφέρει ένα διατηρήσιμο ρυθμό ανάπτυξης και να δημιουργεί νέες και σταθερές θέσεις εργασίας. Στον ΣΒΕ θεωρούμε ότι μέσω της στοχευμένης εξειδίκευσης της «Εθνικής Στρατηγικής για τη Βιομηχανία», μπορούμε να πετύχουμε τον στόχο της αύξησης της συμμετοχής της βιομηχανίας στο ΑΕΠ στο 13% ως το 2028 και στο 15% ως το 2030. Θεωρούμε ότι για αυτό πρέπει άμεσα να επανεκκινήσει ο διάλογος για την αλλαγή του παραγωγικού υποδείγματος της χώρας, αρχικά με την επανενεργοποίηση της «Κυβερνητικής Επιτροπής Βιομηχανίας» και ακολούθως με τις «Ομάδες Εργασίας» που θα εξειδικεύσουν τη νέα βιομηχανική πολιτική της χώρας μας.

Σήμερα έχουμε καταφέρει – και παρά τις αλλεπάλληλες κρίσεις των τελευταίων ετών - να αυξήσουμε τη συνεισφορά της μεταποίησης στο ΑΕΠ στο 10,2% (2023), από το 8,4% το 2014. Στο σημείο αυτό πρέπει να έχουμε στο νου μας ότι ο πραγματικός αντίκτυπος της

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ
ΕΛΛΑΔΟΣ

βιομηχανίας στην οικονομία είναι σχεδόν ο διπλάσιος, λόγω του ισχυρού πολλαπλασιαστικού αποτελέσματος –ειδικά σε θέματα επενδύσεων, απασχόλησης και δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας. Εκτιμάται ότι κάθε ευρώ που επενδύεται στη μεταποίηση δημιουργεί δυόμιση φορές μεγαλύτερη αξία, ενώ για κάθε νέα θέση εργασίας που δημιουργείται στη μεταποίηση εκτιμάται ότι δημιουργούνται έως και τρεις νέες θέσεις σε δορυφορικές δραστηριότητες.

Φυσικά, για την περαιτέρω ανάπτυξη της βιομηχανίας στη χώρα είναι απαραίτητη η στήριξη των επιχειρήσεων. Η άμεση αξιοποίηση των πόρων του «Ταμείου Ανάκαμψης» και του νέου ΕΣΠΑ, με στόχο την εκπαίδευση και κατάρτιση ανθρώπινου δυναμικού υψηλής εξειδίκευσης και σημαντικών διοικητικών προσόντων που έχουν άμεση ανάγκη οι επιχειρήσεις της χώρας μας και ειδικά η βιομηχανία, αποτελεί βασική προτεραιότητα.

Επίσης απαιτείται η συμπλήρωση των υποδομών στην περιφέρεια με καλά στελεχωμένα λιμάνια και την ταχύτερη ανάπτυξη του Σιδηροδρομικού δικτύου. Οι στοχευμένες δράσεις βιομηχανικής πολιτικής που θα εισφέρουν θετικά στη μείωση του τεχνολογικού ελλείματος για τη βιομηχανία, η βελτίωση των διατάξεων που συνιστούν το ρυθμιστικό περιβάλλον για τη μεταποιητική δραστηριότητα και η επίλυση του μεγάλου προβλήματος της απονομής δικαιουσύνης θα είναι καθοριστικής σημασίας για την ανάπτυξη της βιομηχανίας.

Η καινοτομία εισάγεται σε ολοένα και μεγαλύτερο βαθμό στις ελληνικές βιομηχανίες, ακόμα και σε συνεργασίες με startup εταιρείες οι οποίες αναπτύσσουν «έξυπνα» λογισμικά που αφορούν για παράδειγμα την ενίσχυση της παραγωγής ή όχι μόνο. Η πορεία του Ψηφιακού Μετασχηματισμού και της τεχνολογικής εξέλιξης του κλάδου σας ικανοποιεί;

Πάγια θέση του Συνδέσμου μας είναι ότι η ψηφιακή προσέγγιση της παγκοσμιοποιημένης αγοράς αποτελεί στρατηγικής σημασίας επιλογή για όλους τους οργανισμούς -και αυτό διότι η ψηφιακή εποχή έχει αλλάξει εντελώς τα δεδομένα για τις επιχειρήσεις μας. Ξεκινώντας από τις συνεχώς αυξανόμενες δυνατότητες επικοινωνίας και συναλλαγής σε διεθνές επίπεδο, εκμηδενίζοντας γεωγραφικούς και χρονικούς περιορισμούς, και φτάνοντας έως τους όλο και μεγαλύτερους αυτοματισμούς και ιδίως τη χρήση νέων τεχνολογικών εργαλείων, όπως η AI και η ανάλυση δεδομένων. Σε βάθος χρόνου, όλα αυτά ανοίγουν νέους δρόμους, συντελούν στη βελτίωση των περιθωρίων κέρδους και μπορούν να βοηθήσουν μια επιχείρηση να επιτύχει τελικά καλύτερη απόδοση, με μικρότερο κόστος.

Βέβαια, δεν διαθέτουν όλες οι επιχειρήσεις τις απαραίτητες υποδομές ώστε να κάνουν τα απαραίτητα βήματα προς την ψηφιακή μετάβαση. Και σίγουρα δεν μπορούν όλοι να ανταποκριθούν στο μεγάλο κόστος που απαιτεί η αρχική επένδυση αυτού του εγχειρήματος. Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο, τα στοχευμένα χρηματοδοτικά εργαλεία πρέπει να μπορούν να είναι προσιτά σε όλες τις επιχειρήσεις, διότι έτσι μόνο θα συμβάλλουν καταλυτικά στην ψηφιοποίηση των επιχειρήσεων, στην εισαγωγή νέων τεχνολογιών και στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς μας.

Σε τι τάξη μεγέθους αντιστοιχούν σήμερα οι επενδύσεις οι οποίες έχουν δρομολογηθεί αθροιστικά από το σύνολο του βιομηχανικού κλάδου στην Ελλάδα;

Η βιομηχανία είναι ο τομέας της οικονομίας που επενδύει περισσότερο. Το 2022, οι ακαθάριστες επενδύσεις πάγιου κεφαλαίου της βιομηχανίας ανήλθαν σε €5,5 δισ., αντιπροσωπεύοντας το σχεδόν το ένα πέμπτο του συνολικού μεγέθους της χώρας. Μόνον ο δημόσιος τομέας συνολικά επένδυσε περισσότερο.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ
ΕΛΛΑΔΟΣ

Επιπλέον, η βιομηχανία (και ειδικότερα η μεταποίηση) αποτελεί έναν από τους τομείς με σημαντική εισροή άμεσων ξένων επενδύσεων. Το 2022 εκτιμάται ότι στη μεταποίηση εισέρευσαν ξένα κεφάλαια ύψους €1,51 δισ., καλύπτοντας σχεδόν το 19% των συνολικών εισροών άμεσων ξένων επενδύσεων στη χώρα. Πρέπει να τονίσω ότι από τα κεφάλαια αυτά περίπου €368 εκατ. κατευθύνθηκαν στον κλάδο τροφίμων και ποτών. Ο τομέας αυτός, εκτός από κατεχογήν δυναμικό κλάδο της ελληνικής μεταποίησης, αποτελεί έναν κλάδο με σημαντική παρουσία στην ελληνική περιφέρεια. Τέλος, πρέπει να τονίσουμε το εξής στοιχείο: οι ξένες επενδύσεις που πραγματοποιούνται στον τομέα της μεταποίησης στη χώρα -κατά βάση - παραμένουν και δεν γίνονται για ευκαιριακούς λόγους. Η μεταποίηση, με συνολικό απόθεμα των άμεσων ξένων επενδύσεων το 2022 σε €7,5 τρισ., αποτελεί τον τομέα με το υψηλότερο ποσό άμεσων ξένων επενδύσεων στη χώρα.

Με ποιες πρωτοβουλίες του ο ΣΒΕΕ στηρίζει σήμερα την ανάπτυξη της ελληνικής βιομηχανίας;

Κύριος στόχος του ΣΒΕΕ είναι να βοηθήσει στην πράξη τις ελληνικές βιομηχανίες να ανταπεξέλθουν στις προκλήσεις του σήμερα. Γι' αυτό και οι ομάδες εργασίας του συνδέσμου μας προτείνουν και οργανώνουν ενημερωτικά workshops όπως το θέμα της πράσινης μετάβασης και οι αρχές της αειφόρου ανάπτυξης. Μια από τις βασικές προκλήσεις για την βιομηχανία, η οποία και θα καθορίσει σημαντικά την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων μας. Το ίδιο ισχύει και για την ψηφιακή αναβάθμιση, η οποία πρέπει οπωσδήποτε να προχωρήσει σε όλους τους τομείς. Ενώ βέβαια, προχωράμε και σε πρωτοβουλίες όπως η μελέτη για την εκπαίδευση και κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού την οποία σας ανέφερα ότι εκπονήσαμε με την Deloitte, που μπορούν να συμβάλουν άμεσα στην αντιμετώπιση κρίσιμων ζητημάτων που μας απασχολούν στην ελληνική βιομηχανία.